

TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒĢIJAS LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 21. novembrī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā:
sēdes priekšsēdētājs Valērijs Maksimovs,
kolēģijas locekļi Līga Baltmane-Zepa, Ilze Andruškina, Kaspars Berķis, Lelde Grauda,
Irīna Jansone, Līvija Slica, Kristīne Vanaga,
piedaloties Latgales rajona tiesas tiesnesim Pēterim Novičenokam,
tieslietu ministres pilnvarotajai pārstāvei Aigai Kalniņai,
izskatīja disciplinārlietu, kas ar Latgales apgabaltiesas priekšsēdētājas Allas Šilovas
2025. gada 23. oktobra lēmumu ierosināta pret Latgales rajona tiesas tiesnesi
P. Novičenoku par tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un darba pienākumu
nepildīšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Latgales apgabaltiesas priekšsēdētājas A. Šilovas 2025. gada 23. oktobra lēmumu, pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 1., 2. punktu, 3. panta pirmās daļas 3. punktu, ierosināta disciplinārlieta pret Latgales rajona tiesas tiesnesi P. Novičenoku par tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un darba pienākumu nepildīšanu.

Lēmums pamatots ar tālāk norādītajiem apstākļiem.

[1.1] Austrumlatgales prokuratūras prokurore Jeļena Artemjeva 2025. gada 29. septembrī Latgales apgabaltiesā iesniegusi iesniegumu par Latgales rajona tiesas tiesneša P. Novičenoka rīcību kriminālprocesā Nr. [..], norādot, ka tiesa pilnu spriedumu nav sagatavojusi 1 gadu un 4 mēnešus, pilna sprieduma pieejamības datumu pārceļot 12 reizes.

[1.2] Pārbaudot prokurores iesniegumā norādītos apstākļus, Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja A. Šilova konstatējusi, ka tiesneša P. Novičenoka tiesvedībā esošais kriminālprocess Nr. [..] iztiesāts 2024. gada 15. maijā, un šajā datumā tika pasludināts saīsināts spriedums.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 530. panta trešo daļu, procesa dalībnieki pieteica lūgumu sagatavot pilnu spriedumu. Tiesnesis P. Novičenoks pilna sprieduma pieejamības datumu noteicis 2024. gada 26. jūlijā, par ko 2024. gada 28. maijā paziņots procesa dalībniekiem.

2024. gada 29. jūlijā tiesnesis procesa dalībniekiem nosūtījis paziņojumu, norādot, ka lietas juridiskā sarežģītība, noslodze un aizņemtība administratīvajā darbā ir pamats atbilstoši Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturtajai daļai noteikt jaunu pilna sprieduma pieejamības datumu 2024. gada 18. oktobrī. Norādīto iemeslu dēļ un, pamatojoties uz minēto kriminālprocesuālo normu, tiesnesis P. Novičenoks pilna spriedumu sastādīšanu atlicis vēl 11 reizes, paziņojot procesa dalībniekiem, ka pilns

spriedums kriminālprocesā būs pieejams 2024. gada 15. novembrī, 2024. gada 27. novembrī, 2024. gada 19. decembrī, 2025. gada 6. janvārī, 2025. gada 23. janvārī, 2025. gada 7. februārī, 2025. gada 20. februārī, 2025. gada 24. martā, 2025. gada 23. maijā, 2025. gada 22. septembrī, 2025. gada 7. oktobrī, un Tiesu informatīvās sistēmas ziņas apstiprina, ka 2025. gada 23. oktobrī pilns tiesas spriedums kriminālprocesā joprojām nav sastādīts.

[1.3] Tiesnesis P. Novičenoks paskaidrojumā norādījis, ka nav ievērojis Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturtās daļas noteikumus, jo pilna sprieduma sastādīšanu kavējis apsūdzības saturs, no pamatlietas izdalīto personu darbību juridiskais novērtējums un to ietekme uz apsūdzētajiem uzrādīto apsūdzību robežām un juridisko kvalifikāciju. Turklāt krimināllietas iztiesāšanas stadijā apsūdzība tika grozīta, radot Kriminālprocesa likuma 455. panta ceturtās daļas piemērošanas problēmu.

Tiesnesis atzinis, ka, pildot tiesas priekšsēdētāja pienākumus arvien pieaugošajā tiesas noslodzē un risinot steidzamus tiesas darba organizācijas jautājumus, paralēli izskatot krimināllietas un citus Kriminālprocesa likuma kārtībā izskatāmos pieteikumus, nav pareizi un veiksmīgi organizējis tiesneša pienākumu izpildi.

[1.4] Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja A. Šilova konstatējusi, ka tiesneša paskaidrojumā minētie apstākļi ietilpst Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturtās daļas tvērumā, taču pilna sprieduma sastādīšana lietā ir atlikta ilgāk par sešiem mēnešiem. Turklāt pēc lūguma saņemšanas par pilna sprieduma sagatavošanu sākotnējais datums tā sagatavošanai nav noteikts 14 dienu laikā, un pēc tam pilna tiesas sprieduma sastādīšana 2024. gada 29. jūlijā atlikta ilgāk par 2 mēnešiem.

[1.5] Iepriekš minētais ir pamats secinājumam, ka Latgales rajona tiesas tiesnesis P. Novičenoks pieļāvis tīšu Kriminālprocesa likuma 530. panta trešās un ceturtās daļas pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā, kā arī nav pildījis darba pienākumus.

[2] Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē Latgales rajona tiesas tiesnesis P. Novičenoks paskaidroja, ka pilns spriedums krimināllietā nav sagatavots vēl joprojām, taču plāno to izdarīt līdz 2025. gada decembra sākumam, jo sprieduma projekts uz 98 lapām jau ir sagatavots. Tiesnesis uzskata, ka krimināllieta ir komplicēta, tajā ir vairāki sarežģīti procesuālie jautājumi.

Tiesnesis skaidroja, ka tiesas priekšsēdētāja pienākumu izpilde aizņem visu darba dienu. Latgales rajona tiesa strādā krīzes režīmā nepietiekamā tiesnešu skaita dēļ, turklāt pienākumu kļūst aizvien vairāk. Tiesnesis norādīja, ka viņa galvenais uzdevums kā tiesas priekšsēdētājam ir nolīdzsvarot tiesnešu slodzi, un par savu misiju uzskata nodrošināt tiesas darbu. Latgales rajona tiesā krimināllietas skata tikai seši tiesneši, tai skaitā viņš, katram tiesnesim tiesvedībā vidēji ir 110-115 lietas, pašam tiesvedībā ir 89 krimināllietas, neskaitot citus jautājumus, kas izskatāmi Kriminālprocesa likuma kārtībā.

[3] Tieslietu ministres pilnvarotā pārstāve A. Kalniņa izteica viedokli, ka disciplinārlieta ir ierosināta pamatoti, un norādīja, ka par Latgales rajona tiesas tiesnesi P. Novičenoku pēdējo trīs gadu laikā ir saņemtas piecas sūdzības, taču tās visas atzītas par nepamatotām.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi Latgales apgabaltiesas priekšsēdētājas A. Šilovas 2025. gada 23. oktobra lēmumā norādītos apstākļus, uzklausi tiesneša paskaidrojumu, tieslietu ministres pilnvarotās pārstāves viedokli, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka disciplinārlieta par tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un darba pienākumu nepildīšanu ir ierosināta pamatoti.

[5] Latvijas Republikas Satversmes 92. pants noteic, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Jēdziens “taisnīga tiesa” ietver divus aspektus – institucionālo un procesuālo. Institucionālais aspekts nozīmē taisnīgu tiesu kā neatkarīgu tiesu varas institūciju, kas izskata lietu, bet procesuālais aspekts – taisnīgu tiesu kā pienācīgu, tiesiskai valstij atbilstošu procesu, kurā lieta tiek izskatīta (*Satversmes tiesas 2017. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 28.1. punkts, Satversmes tiesas 2017. gada 23. maija sprieduma lietā Nr. 2016-13-01 12. punkts*).

Likuma „Par tiesu varu” 28. panta pirmā daļa noteic, ka tiesnesis izspriež lietu tik ātri, cik vien iespējams.

Lietas savlaicīga izspriešana neaprobežojas ar tās iztiesāšanu tiesas sēdē. Tiesnesim jāapzinās un ar vislielāko rūpību ir jāattiecas pret procesa dalībnieku tiesībām saņemt motivētu spriedumu likumā noteiktajā termiņā, nodrošinot tiesību uz taisnīgu tiesu realizēšanu.

Atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam tiesnesi var saukt pie disciplinārās atbildības par tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un par darba pienākumu nepildīšanu.

[6] Vērtējot tiesneša P. Novičenoka rīcību kriminālprocesā Nr. [...], Tiesnešu disciplinārkolēģija konstatē, ka tiesnesis pieļāvis tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un nav pildījis darba pienākumus.

[6.1] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 523. panta pirmo daļu pēc tam, kad tiesa apspriežu istabā izlēmusi likuma 514. pantā norādītos jautājumus, tiesa raksta spriedumu, kas sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas. Atbilstoši minētā likuma 523. panta 1.¹ daļai tiesa var rakstīt saīsinātu spriedumu.

Latgales rajona tiesa 2024. gada 15. maijā pasludinājusi saīsinātu spriedumu kriminālprocesā Nr. [...].

Ja tiesa rakstījusi un pasludinājusi saīsinātu spriedumu, tad, ievērojot Kriminālprocesa likuma 530. panta trešo daļu, prokurors, apsūdzētais, cietušais, aizstāvis vai pārstāvis, kā arī kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma pasludināšanas dienas var rakstveidā iesniegt tiesai lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu. Pēc lūguma iesniegšanas termiņa beigām, ja saņemts lūgums par pilna sprieduma sagatavošanu, tiesa pilnu spriedumu sagatavo 14 dienu laikā, paziņojot tā pieņemšanas datumu.

Kriminālprocesa likuma 314. panta pirmā daļa noteic, ka, aprēķinot dienās noteikto termiņu, neņem vērā to dienu, kurā sākas termiņš. Par termiņa aprēķināšanas sākumu uzskata nākamo dienu. Termiņš beidzas, iztekot pēdējai diennaktij, ja termiņš

noteikts dienās. Minētā panta trešā daļa noteic, ka gadījumā, ja termiņa beigas neiekrīt darbdienā, par pēdējo termiņa dienu uzskatāma pirmā nākamā darbdiena.

Lūguma par pilna sprieduma sagatavošanu iesniegšanas termiņš beidzās 2024. gada 24. maijā, un tas nozīmē, ka tiesnesim P. Novičenokam bija pienākums sagatavot pilnu spriedumu un noteikt tā pieejamības dienu līdz 2024. gada 7. jūnijam.

Neskatoties uz minēto, tiesnesis P. Novičenoks 2024. gada 28. maija paziņojumā lietas dalībniekiem norādījis, ka pilns spriedums krimināllietā būs pieejams 2024. gada 26. jūlijā.

Tiesnešu disciplinārkolēģija secina, ka tiesnesis jau sākotnēji kriminālprocesā nav ievērojis likumā noteikto termiņu, kādā jāsagatavo pilns spriedums, ko disciplinārkolēģija vērtē kā tīšu Kriminālprocesa likuma 530. panta trešās daļas pārkāpumu.

[6.2] Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturrtā daļa paredz tiesneša tiesības atlikt sprieduma sastādīšanu ne ilgāk kā par sešiem mēnešiem, vienlaicīgi nosakot kārtību un termiņu, kādā šīs tiesības izmantojamas. Minētā likuma norma paredz, ka gadījumā, ja lietas apjoma, juridiskās sarežģītības vai citu objektīvu apstākļu dēļ pilns tiesas spriedums nav sastādīts noteiktajā laikā, tiesnesis paziņo prokuroram, apsūdzētajam, cietušajam, aizstāvim un pārstāvim, kā arī kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, kad būs pieejams pilns tiesas spriedums. Pilna tiesas sprieduma sastādīšanu vienā reizē var atlikt ne ilgāk par diviem mēnešiem, bet kopā pilna sprieduma sastādīšanu var atlikt ne ilgāk par sešiem mēnešiem.

Tiesnesis P. Novičenoks 2024. gada 29. jūlijā paziņojis procesa dalībniekiem, ka lietas juridiskās sarežģītības, tiesneša noslodzes, kā arī aizņemtības tiesas administratīvajā darbā dēļ pilns tiesas spriedums nav sastādīts noteiktajā laikā, un noteikts jauns pilna sprieduma pieejamības datums 2024. gada 18. oktobrī.

Tiesnešu disciplinārkolēģija secina, ka, nosakot pilna sprieduma pieejamības datumu, tiesnesis P. Novičenoks tīši pārkāpis Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturrtajā daļā noteikto par to, ka pilna tiesas sprieduma sastādīšanu vienā reizē var atlikt ne ilgāk par diviem mēnešiem.

[6.3] Kā lēmumā minēts iepriekš, tad tiesnesim pienākums sagatavot pilnu spriedumu bija līdz 2024. gada 7. jūnijam, un, izmantojot tiesības atlikt sprieduma sastādīšanu uz laiku, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem, pilnam spriedumam lietas dalībniekiem bija jābūt pieejamam līdz 2024. gada 9. decembrim.

Atbilstoši tiesneša P. Novičenoka Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē paskaidrotajam un ziņām Tiesu informatīvajā sistēmā pilns spriedums krimināllietā lietas dalībniekiem nebija pieejams arī Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdes dienā 2025. gada 21. novembrī.

Ievērojot likumā noteiktās tiesības atlikt sprieduma sastādīšanu, kriminālprocesā pilns spriedums nav sastādīts un pieejams jau vairāk kā 11 mēnešus (no 2024. gada 10. decembra līdz 2025. gada 21. novembrim), taču kopumā kriminālprocesā lietas dalībniekiem pilns spriedums nav pieejams ilgāk kā 1 gadu un 5 mēnešus.

Tiesnešu disciplinārkolēģija konstatē, ka tiesnesis ir tīši pārkāpis Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturto daļu, jo atlicis pilna sprieduma

sagatavošanu ilgāk par likumā noteiktajiem sešiem mēnešiem, un nav pildījis darba pienākumus, jo ilgstoši nav sastādījis pilnu spriedumu.

[7] Latgales rajona tiesas tiesneša P. Novičenoka paskaidrojums nešaubīgi norāda uz to, ka viņš pilna sprieduma sastādīšanu kavē, jo lielāko daļu laika aizņem tiesas priekšsēdētāja pienākumu izpilde.

Tiesību normās nosakot nolēmumu sastādīšanas termiņus, likumdevējs ir izdarījis apsvērumus, kādēļ šādi termiņi ir nepieciešami un atbilstoši. Arī šajā ziņā tiesnesim savs darba ritms jāpakārto attiecīgajam regulējumam (*Disciplinārtiesas 2021. gada 7. jūnija lēmuma lietā Nr. DT-4/2021 11. punkts*).

Tiesnešu disciplinārkolēģija uzskata, ka situācijā, kad tiesnesis līdztekus saviem amata pienākumiem pilda arī tiesas priekšsēdētāja pienākumus, tikai un vienīgi viņa paša kā tiesas priekšsēdētāja kompetencē saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 33. panta trešās daļas 4. un 4.¹ punktu ir lemt par lietu un citu pienākumu sadali starp tiesnešiem un organizēt tiesas darbu, tai skaitā koriģēt savu kā tiesneša slodzi arī tiesai īpaši sarežģītos apstākļos. Nav pieļaujami, ka tiesneša un tiesas priekšsēdētāja amatu vienlaicīga savienošana iedragā vai padara par neiespējamu tiesneša pienākumu izpildi un tiesas priekšsēdētāja funkciju veikšana kļūst prioritārāka par tiesneša amata pienākumu izpildi. Tiesiskā un demokrātiskā valstī tiesas priekšsēdētājam ir jānodrošina, lai persona savas tiesības uz taisnīgu tiesu īsteno ne tikai labi organizētā tiesu varas institūcijā, bet arī pienācīgā tiesas procesā.

Turklāt atbilstoši Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas reglamenta 6. pielikumam starp vairākām prasēm, kam jāpiemīt katram tiesnesim, ir darba organizācijas prasme un lēmumu pieņemšanas prasme, un minētais vienlīdz attiecināms uz tiesas priekšsēdētāju. Tiesnesim P. Novičenokam, esot amatā vairāk kā 10 gadus, ir jāzina, ka apjomīgos un dažādu iemeslu dēļ sarežģītos kriminālprocesos pilna sprieduma projektu var sākt sagatavot arī laikā, kad kriminālprocess tiek iztiesāts, iekļaujot projektā pierādījumu atreferējumu, ziņas par apsūdzēto personībām un citas ziņas, tā būtiski saīsinot nepieciešamo laiku pilna sprieduma sagatavošanai, it īpaši ņemot vērā to, ka kriminālprocess tiesneša tiesvedībā atrodas no 2016. gada jūnija. Tiesnesim, kurš uzņemies tiesas priekšsēdētāja pienākumus, ir jāpiemīt drosmei pieņemt ar darba organizāciju saistītus lēmumus, tai skaitā nepopulārus, proti, ir jādara viss iespējamais, lai tiesnesis varētu realizēt sev piešķirto varu priest tiesu likuma ietvaros.

Tiesnešu disciplinārkolēģija secina, ka tiesneša paskaidrojumos norādītie apstākļi objektīvi varēja būt iemesls atlikt sprieduma sastādīšanu uz laiku, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem, taču tas nenozīmē, ka tiesnesis pretēji Kriminālprocesa likuma 530. panta trešajai daļai varēja izvēlēties laiku, kas ilgāks par 14 dienām, pilna sprieduma sagatavošanai, atlikt pilna sprieduma sastādīšanu vienā reizē ilgāk par diviem mēnešiem un nesagatavot pilnu spriedumu Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturtajā daļā noteiktajā termiņā.

[8] Atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7. panta piektajai daļai, uzliekot disciplinārsodu, Tiesnešu disciplinārkolēģija ņem vērā disciplinārā pārkāpuma

raksturu, tā sekas, tiesneša vainas pakāpi nodarījumā, ziņas, kas raksturo viņa personību un iepriekšējo darbību tiesneša amatā.

[8.1] Izvērtējot pieļautā pārkāpuma raksturu, Tiesnešu disciplinārkolēģija ņem vērā, ka tiesnesim ir jāspēj efektīvi nodrošināt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Ar Latgales rajona tiesas 2024. gada 15. maija spriedumu par vainīgiem atzīti un sodīti pieci apsūdzētie, proti, ir būtiski ierobežotas personu tiesības, taču šīm personām nesamērīgi ilgi tiek liegts zināt notiesājoša sprieduma pamatojumu, tā aizskarot personu tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā. Par nepieļaujamu ir atzīstama arī tiesneša rīcība, neievērojot likumā noteikto sākotnējo termiņu pilna sprieduma sagatavošanai, kā arī pilna sprieduma sastādīšanas atlikšana vienā reizē uz laiku, kas ilgāks par diviem mēnešiem. Lai arī tiesnesis P. Novičenoks atzina savas rīcības neatbilstību likumam, Tiesnešu disciplinārkolēģija secina, ka pieļaujot tīšus likuma pārkāpumus tiesas lietas izskatīšanā un nepildot darba pienākumus, tiesnesis ir pārkāpis personu tiesības uz taisnīgu tiesu, tā mazinot sabiedrības uzticību tiesu varai, un šajā gadījumā disciplinārais pārkāpums ir vērtējams kā smags.

[8.2] Saeima 2012. gada 19. janvāra sēdē iecēla P. Novičenoku par rajona (pilsētas) tiesas tiesnesi. 2019. gada 1. jūlijā Tieslietu padome iecēla P. Novičenoku par Rēzeknes tiesas priekšsēdētāju, 2024. gada 10. jūnijā – par Latgales rajona tiesas priekšsēdētāju.

Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē tieslietu ministres pārstāve informēja, ka Tieslietu ministrijā pēdējo trīs gadu laikā par tiesnesi saņemtas piecas sūdzības, kas nav bijušas pamatotas. Tiesnesis disciplināri sodīts 2021. gada 12. novembrī, un saskaņā ar Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 12. panta pirmo daļu disciplinārsods uzskatāms par dzēstu.

[8.3] Ievērojot minēto, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesnesim P. Novičenokam uzliekams Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7. panta ceturtās daļas 3. punktā paredzētais disciplinārsods – amatalgas samazināšana uz 6 mēnešiem, ieturot 20 procentus no amatalgas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu, 7. panta otrās daļas 1. punktu un ceturtās daļas 3. punktu, 11.¹ panta pirmo daļu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma

Latgales rajona tiesas tiesnesim Pēterim Novičenokam uzlikt disciplinārsodu – amatalgas samazināšana uz 6 mēnešiem, ieturot 20 procentus no amatalgas.

Lēmumu tiesnesis var pārsūdzēt Disciplinārtiesā septiņu dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas.

Sēdes priekšsēdētājs

V. Maksimovs

Kolēģijas locekļi

L. Baltmane-Zepa

I. Andruškina

K. Berķis

L. Grauda

I. Jansone

L. Slica

K. Vanaga